

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง
หลักสูตร การจักสานตะกร้าไม้ไผ่ จำนวน ๗๕ ชั่วโมง
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอเมืองพิจิตร
ด้านความคิดสร้างสรรค์

ความเป็นมา

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศ ให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ภายใต้กรอบเวลา ๒ ปี ที่จะพัฒนา ๕ ศักยภาพของพื้นที่ใน ๕ กลุ่มอาชีพใหม่ ให้สามารถแข่งขันได้ใน ๕ ภูมิภาคหลักของโลก ให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง มั่งคั่ง และมีงานทำอย่างยั่งยืน

สภาพสังคมปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แต่ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้ไปอย่างรวดเร็ว และไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น มนุษย์จึงประสบปัญหาต่างๆตามมามากมาย โดยเฉพาะด้านการดำรงชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างสิ่งทดแทนเพื่อการอยู่รอดโดยวิธีการต่างๆ กับการประสบปัญหาน้ำท่วมในประเทศไทย ทำให้อาชีพการจักสานตะกร้าไม้ไผ่ จึงเป็นทางเลือกอีกหนึ่งอาชีพที่สามารถสร้างรายได้หลัก รายได้เสริม เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับไม้ไผ่ชนิดต่างๆ การซ่อมแซมบำรุงรักษา ให้เหมาะสมกับความต้องการของลูกค้า และการบริการลูกค้าในรูปแบบต่างๆ ที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการสร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริม สร้างศักยภาพให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถพัฒนาตนเอง หรือกลุ่มไปสู่การบริหารจัดการที่มีมาตรฐานเป็นไปตามหลักการของการประกอบอาชีพ กลุ่มเป้าหมายที่สามารถเข้าเรียนในหลักสูตร ได้แก่ ผู้ที่ไม่มีอาชีพหรือมีอาชีพอยู่แล้วแต่ต้องการพัฒนาเพื่อเพิ่มรายได้ เมื่อจบหลักสูตรแล้ว ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ ไปประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

หลักการของหลักสูตร

๑. เป็นหลักสูตรที่เน้นการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ที่เน้นการบูรณาการเนื้อหาสาระภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติจริง ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพได้จริงอย่างมีคุณภาพและมีคุณธรรมจริยธรรม
๒. เป็นหลักสูตรที่เน้นการดำเนินงานร่วมกับเครือข่าย สถานประกอบการ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการศึกษาดูงาน
๓. เป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนรู้ไปเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในรายวิชาเลือกของสาระการประกอบอาชีพ
๔. เป็นหลักสูตรที่เน้นการใช้ศักยภาพ ๕ ด้านในการประกอบอาชีพ ได้แก่ ศักยภาพด้านทรัพยากร ภูมิอากาศ ภูมิประเทศและทำเลที่ตั้ง ศิลปวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิต และด้านทรัพยากรมนุษย์

จุดหมาย

เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้

๑. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชากระเป่าถักเชือกพอก
๒. มีทักษะในการเลือกซื้อ เลือกใช้วัสดุดิบได้
๓. มีทักษะในการคำนวณต้นทุนกำไรในการประกอบอาชีพ
๔. สามารถนำสินค้าไปจำหน่ายหน้าร้านและผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ ได้
๕. สามารถเป็นอาชีพใหม่ให้กับชุมชนได้

กลุ่มเป้าหมาย

มี ๒ กลุ่มเป้าหมาย คือ

๑. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
๒. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลา

จำนวน ๗๕ ชั่วโมง

- ทฤษฎี ๑๑ ชั่วโมง
- ปฏิบัติ ๖๔ ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

๑. ช่องทางการประกอบอาชีพการจักสานตะกร้าไม้ไผ่

จำนวน ๑๑ ชั่วโมง

- ความสำคัญในการประกอบอาชีพ
- ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ
- แหล่งเรียนรู้การประกอบอาชีพธุรกิจ
- ทิศทางการพัฒนาการประกอบอาชีพ

๒. ทักษะการประกอบอาชีพการจักสานตะกร้าไม้ไผ่

จำนวน ๖๐ ชั่วโมง

- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานไม้ไผ่
- ไม้และสวดลายชนิดต่างๆ
- วัสดุอุปกรณ์
- การเตรียมความพร้อม
- วิธีการออกแบบและการตกแต่งในลักษณะต่างๆ

๓. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการจักสานตะกร้าไม้ไผ่

จำนวน ๒ ชั่วโมง

- การสำรวจและศึกษาแหล่งวัสดุ อุปกรณ์ ของแหล่งทรัพยากร
- การกำหนดและควบคุมคุณภาพผลผลิตที่ต้องการ
- การลดต้นทุน การผลิตแต่คุณภาพคงเดิม
- การศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง
- ศึกษาข้อมูลการตลาด วิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชน
- กำหนดทิศทาง เป้าหมาย กลยุทธ์ และแผนการจัดการตลาด
- การคิดต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาขาย การส่งเสริมการขายและการกระจายสินค้า

๔. โครงการประกอบอาชีพการจักสานตะกร้าไม้ไผ่

จำนวน ๒ ชั่วโมง

- ความสำคัญของโครงการประกอบอาชีพ
- การตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการ
- ประเมินโครงการ/ปรับปรุงโครงการ

การจัดกระบวนการเรียนรู้

๑. จัดกิจกรรมสำรวจและวิเคราะห์ตนเอง ทรัพยากร อาชีพและความต้องการของตลาด เพื่อให้ผู้เรียนเห็นช่องทางประกอบอาชีพ
๒. จัดกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กระบวนการคิดเป็นและความเป็นไปได้ รวมทั้งการศึกษาดูงานเพื่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ
๓. ฝึกทักษะการประกอบอาชีพ
  - เรียนรู้จากวิทยากร
  - เรียนรู้ด้วยตนเอง จากสื่อต่างๆ แหล่งเรียนรู้ ผู้รู้
  - เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง
๔. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับ การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ การบริหารจัดการ การผลิตและการบริหารจัดการทางการตลาด
๕. จัดทำโครงการประกอบอาชีพ การเขียนโครงการ
๖. ดำเนินการให้ผู้เรียนนำโครงการประกอบอาชีพ ไปสู่การปฏิบัติจริง
๗. การนิเทศ ติดตามประเมินโครงการของผู้เรียน และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนา

สื่อการเรียนรู้

๑. เอกสารประกอบการเรียนรู้การจักสานตะกร้าไม้ไผ่
๒. แหล่งเรียนรู้/ อินเทอร์เน็ตในเว็บไซต์ต่างๆ
๓. วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ

การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
๒. การประเมินผลระหว่างเรียนจากการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพเพียงพอ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง ความสำเร็จของการปฏิบัติและจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๓. มีผลงานผ่านการประเมินทดสอบที่มีคุณภาพตามหลักด้านทัศนกรรม

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรการจักสานตะกร้าไม้ไผ่ จำนวน ๓๑ ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑. ช่องทางการประกอบอาชีพ	๑.๑ บอกความสำคัญในการประกอบอาชีพการจักสานตะกร้าไม้ไผ่ได้ ๑.๒ บอกความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการจักสานตะกร้าไม้ไผ่ได้ ๑.๓ บอกและหาแหล่งเรียนรู้ในการประกอบอาชีพการจักสานตะกร้าไม้ไผ่ได้ ๑.๔ บอกทิศทางพัฒนาการประกอบอาชีพการจักสานตะกร้าไม้ไผ่ได้	๑.๑ ความสำคัญในการประกอบอาชีพการจักสานตะกร้าไม้ไผ่ ๑.๒ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการจักสานตะกร้าไม้ไผ่ ๑.๓ แหล่งเรียนรู้ ๑.๔ ทิศทางพัฒนาการประกอบอาชีพการจักสานตะกร้าไม้ไผ่	๑.๑ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สถานประกอบการ สื่อของจริง สื่อบุคคลในชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ในการประกอบอาชีพที่มีความเป็นไปได้ในชุมชน ๑.๒ วิเคราะห์อาชีพที่จะสามารถเลือกประกอบอาชีพได้ในชุมชนจากข้อมูลต่าง ๆ ๑.๓ ศึกษาฐานในสถานประกอบการ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในอาชีพที่ตัดสินใจเลือก ๑.๔ กำหนดทิศทางพัฒนาการประกอบอาชีพโดยใช้กระบวนการคิดเป็นและมีความเป็นไปได้ตามศักยภาพ ๕ ด้าน ได้แก่ ศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ ศักยภาพของพื้นที่ตามลักษณะภูมิอากาศ ศักยภาพของภูมิประเทศ และทำเลที่ตั้งของแต่ละประเทศ ศักยภาพของศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของแต่ละพื้นที่และ ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่	๑๑ ชั่วโมง	
๒. ทักษะการประกอบอาชีพการจักสานตะกร้าไม้ไผ่	๒.๑ บอกอุปกรณ์ในการจักสานตะกร้าไม้ไผ่ ๒.๒ บอกวิธีการจักสานตะกร้าไม้ไผ่	๒.๑ จัดให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารเกี่ยวกับประวัติการทำจักสานงานไม้ไผ่ ๒.๒ จัดให้ผู้เรียนศึกษาอุปกรณ์ในการทำจักสานงานไม้ไผ่ ๒.๓ วิธีการทำจักสานงานไม้ไผ่และฝึกปฏิบัติมีวัสดุและขั้นตอนการทำ ดังต่อไปนี้	๒.๑ จัดให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารของอุปกรณ์ในการจักสานตะกร้าไม้ไผ่ ๒.๒ จัดให้ผู้เรียนศึกษาอุปกรณ์ในวิธีการทำและฝึกปฏิบัติ	๑ ชั่วโมง	๕๙ ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		<p>อุปกรณ์</p> <p>๑. ไม้ไผ่สี่สูก</p> <p>๒. แบบพิมพ์รูปพัด</p> <p>๓. ดินสอ</p> <p>๔. เบ็กตอกเย็บพัด</p> <p>๕. แปรงทาสี</p> <p>๖. สว่านเจาะด้ามพัด</p> <p>วิธีการจักสาน</p> <p>๑. การย้อมสีตอก (สีที่ใช้เป็นสีย้อมผ้า อาจจะเป็นสีชองหรือกระป๋องก็ได้)</p> <p>๒. รีบน้ำตอกที่ย้อมสีแล้ว ไปล้างน้ำสะอาดเพื่อไม่ให้สีจับที่ตอกหนาเกินไปเวลา สานสีตอกจะได้ไม่ติดมือ</p> <p>๓. นำตอกที่ล้างน้ำแล้วไปผึ่งแดดจนแห้ง ก็นำไปสานพัดได้</p> <p>๔. การสานก่อนเป็นแผงนำตอกที่ย้อมสีแล้วมาสานก่อนโดยมากนิยมสานเป็นลาย ๓ หมายถึง ยกตอก</p> <p>๕. เส้น ชัดตอก ๓ เส้น หรือเรียกว่า ยก ๓ ช่ม ๓ เป็นขั้นบันได แต่ถ้าจะให้เป็นลาย เป็นดอกหรือเป็นรูปทรงอะไรนั้นอยู่ที่เทคนิคของผู้สาน</p>			

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
		<p>๖. การตัดพืดให้เป็นรูปเล่มตามแบบเมื่อสานพืดเป็นแผงเสร็จขนาดประมาณ ๑ ฟุต แล้วนำแบบไม้หรือแบบกระดาษที่ทำเป็นรูปใบโพธิ์ หรือรูปตาลปัตร ที่นิยมกัน มาทาบบแล้วตัดตามแบบ</p> <p>๒.๔ วิธีการเลือกบรรจุภัณฑ์และการออกแบบบรรจุภัณฑ์</p>			
<p>๓. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการจักสานตะกร้าไม้ไผ่</p>	<p>๓.๑ สามารถสำรวจและศึกษาแหล่งวัสดุ อุปกรณ์ ของแหล่งทรัพยากรได้</p> <p>๓.๒ สามารถกำหนดและควบคุมคุณภาพผลผลิตที่ต้องการได้</p> <p>๓.๓ สามารถลดต้นทุนการผลิตแต่คุณภาพคงเดิมได้</p> <p>๓.๔ สามารถศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงได้</p> <p>๓.๕ สามารถศึกษาข้อมูลการตลาด วิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชนได้</p> <p>๓.๖ สามารถกำหนดทิศทางเป้าหมาย กลยุทธ์ และแผนการ</p>	<p>๓.๑ สำรวจและศึกษาแหล่งวัสดุ อุปกรณ์ ของแหล่งทรัพยากร</p> <p>๓.๒ การกำหนดและควบคุมคุณภาพผลผลิตที่ต้องการ</p> <p>๓.๓ การลดต้นทุนการผลิตแต่คุณภาพคงเดิม</p> <p>๓.๔ การศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง</p> <p>๓.๕ การศึกษาข้อมูลการตลาด วิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชน</p> <p>๓.๖ กำหนดทิศทาง เป้าหมาย กลยุทธ์ และแผนการจัดการตลาด</p>	<p>๓.๑ สำรวจและศึกษาแหล่งวัสดุ อุปกรณ์ของแหล่งทรัพยากร</p> <p>๓.๒ การกำหนดและการควบคุมคุณภาพผลผลิตที่ต้องการ</p> <p>๓.๓ ศึกษาการลดต้นทุนการผลิตแต่คุณภาพคงเดิม</p> <p>๓.๔ ศึกษา วิเคราะห์ ปัจจัยความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และมีแนวทางในการจัดการความเสี่ยง</p> <p>๓.๕ ศึกษาข้อมูลการตลาด และวิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชน</p> <p>๓.๖ การกำหนดทิศทาง เป้าหมาย กลยุทธ์ และแผนการจัดการตลาดที่เกี่ยวข้องกับการจักสานตะกร้าไม้ไผ่</p> <p>๓.๗ ดำเนินการตามกระบวนการจัดการการตลาด เช่น การคิดต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาขาย การส่งเสริมการขาย การกระจายสินค้า</p>	๒ ชั่วโมง	

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	จัดการตลาดได้ ๓.๗ สามารถคิดต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาขาย การส่งเสริม การขาย การกระจายสินค้าได้	๓.๗ การคิดต้นทุนการผลิต การ กำหนดราคาขาย การส่งเสริมการ ขาย การกระจายสินค้า			
๔. โครงการประกอบ อาชีพการจักสาน ตะกร้าไม้ไผ่	๔.๑ บอกความสำคัญของโครงการ ประกอบอาชีพได้ ๔.๒ บอกองค์ประกอบของโครงการ ได้ ๔.๓ บอกประโยชน์ของโครงการได้ ๔.๔ ดำเนินการวัดและประเมินผล	๔.๑ ความสำคัญของโครงการ ประกอบอาชีพ ๔.๒ องค์ประกอบของโครงการการ ประกอบอาชีพ ๔.๓ ประโยชน์ของโครงการ	๔.๑ จัดให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากใบความรู้เรื่อง ความสำคัญของโครงการประกอบอาชีพประโยชน์ของ โครงการอาชีพองค์ประกอบของโครงการอาชีพ ๔.๒ ดำเนินการวัดและประเมินผล	๒ ชั่วโมง	